

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การการค้าโลก(World Trade Organization: WTO) จำเป็นจะต้องรับเงื่อนไขของการเปิดเสรีการค้า โดยที่วิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นสาขาหนึ่งที่ถูกกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ(General Agreement on Trade in Services: GATS) การเปิดเสรีทางการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมทำให้สถาปนิกไทยสามารถแข่งขันรับงานออกแบบในต่างประเทศได้อย่างถูกกฎหมาย นอกจากการเตรียมความพร้อมรับมือสถาปนิกต่างชาติที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยแล้ว ควรมีการเตรียมความพร้อมในการที่จะส่งเสริมสถาปนิกไทยให้สามารถออกไปแข่งขันกับสถาปนิกต่างชาติในการรับงานออกแบบจากต่างประเทศได้

ในช่วงที่ประเทศไทยเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อ พ.ศ.2541- 2545 ส่งผลกระทบให้สถาปนิกมีงานออกแบบน้อยลง จึงเกิดการปรับตัวของวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยการไปรับงานออกแบบจากต่างประเทศถือเป็นโอกาสทางวิชาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในขณะที่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อออกไปรับงานออกแบบจากต่างประเทศนั้น สถาปนิกไทยยังขาดแนวทางในการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการ ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับของสากล รวมไปถึงการจัดการระบบเอกสารต่างๆ ในเอกสารสัญญาและเอกสารต่างๆที่มีการสื่อสารกันในระหว่างดำเนินงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นข้อเสียเปรียบเมื่อเกิดปัญหาที่จะต้องทำการตกลงตามมาตรฐานการทำงานหรือตามเอกสารสัญญาต่างๆ ที่เป็นสากล ในการทำงานออกแบบจากต่างประเทศนั้นนอกเหนือจากความสามารถในการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาสากลแล้ว จะต้องสามารถที่จะเข้าใจระบบและมาตรฐานในการทำงานที่เป็นแบบสากลได้เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและประสานงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นได้ และลดปัญหาที่จะเกิดขึ้น นอกจากนั้นในกรณีที่เกิดปัญหาก็สามารถแก้ปัญหาในแนวทางที่สากลยอมรับได้

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงได้พยายามทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางและปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการในการรับงานออกแบบจากต่างประเทศของสำนักงานสถาปนิกไทย โดยได้ทำการสรุปผลการวิจัยทั้งหมด จากทั้งการศึกษางานเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามที่ได้จากสถาปนิกทั้ง 4 กลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้ทำการเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไปไว้ในตอนท้าย เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้นำมาซึ่งความสมบูรณ์และถูกต้องยิ่งขึ้น และอาจจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักต่อไปในอนาคต

5.1 ภาพรวมการรับงานออกแบบต่างประเทศของสถาปนิกไทยในปัจจุบัน

การทำงานออกแบบต่างประเทศในปัจจุบันนั้นไม่ถือเป็นการปฏิบัติวิชาชีพข้ามชาติตามคำจำกัดความของข้อกำหนดสภาสถาปนิก เนื่องจากสถาปนิกมิได้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในดินแดนที่ตั้งของงาน แต่ในทางปฏิบัติก็เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากในการทำงานออกแบบต่างประเทศนั้น สถาปนิกผู้ออกแบบได้คำนึงถึง กฎหมาย สภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี และศิลปกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของดินแดนนั้น เพื่อให้ได้ผลงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณภาพ ตอบสนองต่อประชาชนผู้ใช้สถาปัตยกรรมนั้นอย่างเต็มที่

การสรุปข้อมูลในส่วนของภาพรวมการรับงานออกแบบต่างประเทศของสถาปนิกไทย จะสรุปในหัวข้อดังต่อไปนี้

- ที่มาของการได้งานออกแบบต่างประเทศ
- ประเทศที่สถาปนิกไทยมีโอกาสสูงที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ออกแบบโครงการ
- ขอบเขตการทำงานออกแบบต่างประเทศ
- รูปแบบการให้บริการงานออกแบบต่างประเทศ
- การทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น
- ข้อดีของการรับงานออกแบบต่างประเทศ
- ข้อเสียของการรับงานออกแบบต่างประเทศ

ที่มาของการได้งานออกแบบต่างประเทศ

จากการศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า ที่มาของการได้งานออกแบบต่างประเทศ นั้นเนื่องมาจาก

- เจ้าของโครงการชาวไทยไปลงทุนธุรกิจในต่างประเทศ โดยอาจจะเป็นการลงทุนร่วมกับนักธุรกิจท้องถิ่น นักธุรกิจข้ามชาติ โดยที่สำนักงานสถาปนิกนั้นเคยให้บริการออกแบบกับเจ้าของโครงการชาวไทย มีความคุ้นเคยในรูปแบบการทำงานร่วมกัน ไว้วางใจให้เป็นผู้ออกแบบโครงการที่ไปลงทุนในต่างประเทศ เช่น โครงการต่างๆ ในประเทศจีนและประเทศเวียดนาม โดยเป็นการติดต่อรับงานจากเมืองไทย
- การร่วมประมูลโครงการระดับชาติในรูปแบบของ Turn-Key ร่วมกับทีมวิศวกรและผู้รับเหมาชาวไทย เช่น โครงการอาคารที่พักนักกีฬาเอเชียนเกมส์ ที่โดฮา ประเทศกาตาร์
- การประกวดการออกแบบในระดับสากล เพื่อสร้างชื่อเสียงและการยอมรับจากลูกค้าต่างชาติ
- ลูกค้าต่างชาติเป็นผู้ติดต่อเข้ามาเองจากการเห็นผลงานของสำนักงาน ที่ก่อสร้างเสร็จและเปิดดำเนินงานแล้ว โดยเฉพาะในประเภทอาคารที่สำนักงานสถาปนิกมีชื่อเสียงและมีความชำนาญเป็นพิเศษ จึงได้รับการติดต่อให้ทำการออกแบบ

- จากการแนะนำของลูกค้าที่สถาปนิกเคยให้บริการหรือบริษัทที่ปรึกษาที่เคยร่วมงานกัน เช่น บริษัทที่ปรึกษาทางวิศวกรรม บริษัทบริหารและอำนวยการก่อสร้าง บริษัทรับเหมาก่อสร้าง บริษัทออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม บริษัทออกแบบตกแต่งภายใน รวมทั้งบริษัทบริหารธุรกิจ เครื่องโรงแรมต่างๆ
- การร่วมหุ้นส่วนกับสำนักงานต่างชาติ การเปิดสำนักงานสาขาของบริษัทต่างชาติที่มีชื่อเสียง หรือ การที่มีเครือข่ายและความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับชาวต่างชาติ ทำให้มีความเข้าใจการปฏิบัติวิชาชีพที่เป็นสากล

นอกเหนือจากที่มาของการได้งานออกแบบต่างประเทศดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ยังมีเหตุผลที่ทำให้สถาปนิกไทยได้รับเลือกให้เป็นผู้ออกแบบ คือ

- ลูกค้างานต่างประเทศต้องการรูปแบบงานที่เป็นสากล ต้องการจ้างสถาปนิกต่างชาติออกแบบ เนื่องจากสถาปนิกในชาตินั้นอาจจะไม่สามารถทำได้เนื่องจากมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพและบริการที่มีระบบน้อยกว่าประเทศไทย ซึ่งในการแข่งขันระดับนานาชาตินั้น ค่าบริการออกแบบของสถาปนิกไทยจะถูกกว่าของสถาปนิกอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ฮองกงและ ออสเตรเลีย โดยมีฝีมือเป็นที่ยอมรับและได้รับความเชื่อถือในระดับปานกลาง ลูกค้าต้องการผลงานและคุณภาพงานระดับปานกลาง แต่ไม่ต้องการจ่ายค่าบริการออกแบบในราคาสูง หรือต้องการสถาปนิกที่มีชื่อเสียงเป็นผู้ออกแบบ
- ระยะทางจากประเทศไทยกับประเทศสถานที่ก่อสร้างโครงการไม่ไกลจากกันมากเกินไป จนก่อให้เกิดปัญหาเรื่องความแตกต่างของเวลาชั่วโมงการทำงาน
- การวางแผนการตลาดอย่างต่อเนื่อง โดยการนำผลงานเผยแพร่ในหนังสือหรือนิตยสารต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล หรือ การส่งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ ผลงานความเคลื่อนไหวต่างของสำนักงาน รางวัลต่างๆ ที่สำนักงานได้รับ ในเอกสารที่เป็นสากลเพื่อให้นักธุรกิจต่างชาติได้เห็นผลงาน
- ความได้เปรียบชาวตะวันตกในเรื่องของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ใกล้เคียงกัน ในการออกแบบโครงการที่มีเรื่องวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องในภูมิภาคเอเชีย ประเทศไทยจะได้เปรียบสถาปนิกชาติตะวันตก เนื่องจากสถาปนิกไทยเข้าใจวัฒนธรรมตะวันออกและสามารถตีความออกมาเป็นภาพภาพได้ถูกใจลูกค้ามากกว่าสถาปนิกชาติตะวันตก

ประเทศที่สถาปนิกไทยมีโอกาสสูงที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ออกแบบโครงการ

จากการศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปว่าสถาปนิกไทยมีโอกาสสูงที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ออกแบบโครงการในประเทศที่มีปัจจัยดังต่อไปนี้

- ประเทศที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน เนื่องจากสถาปนิกมีความเข้าใจในวัฒนธรรมนั้นๆ สามารถตีความออกมาเป็นภาพได้ง่ายและถูกใจลูกค้ามากกว่าสถาปนิกชาติที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันมาก เช่น ประเทศลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียน และประเทศจีน
- ประเทศที่ระยะทางไม่ไกลจากประเทศไทย จนก่อให้เกิดปัญหาเรื่องความแตกต่างของเวลา ชั่วโมงการทำงาน และระยะเวลาเดินทางไปนำเสนองาน ประชุม หรือตรวจงานก่อสร้าง โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน และประเทศในทวีปเอเชีย
- ประเทศที่มีมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเป็นระบบน้อยกว่า สถาปนิกไทยจะเป็นที่ยอมรับได้ง่ายกว่าประเทศที่พัฒนาในด้านการทำงานมากกว่าประเทศไทย เช่น ประเทศกัมพูชา เวียดนาม
- ประเทศที่มีมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเป็นระบบสูงกว่าประเทศไทยหรือใกล้เคียงกันที่ค่าบริการวิชาชีพของสถาปนิกในประเทศนั้นสูงกว่าสถาปนิกไทย เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และฮ่องกง
- ประเทศที่กำลังเปิดประเทศหรือมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง มีโครงการใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น ประเทศจีน คูไบ
- ประเทศที่มีนักลงทุนชาวไทยไปลงทุนหรือร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก เช่น ประเทศเวียดนาม กัมพูชา และจีน
- ประเทศที่มีชื่อเสียงด้านแหล่งท่องเที่ยวพักตากอากาศ มีโครงการโรงแรมพักตากอากาศจำนวนมาก เช่น อินโดนีเซีย อินเดีย ภูฐาน เนปาล หมู่เกาะเมอริเชียส และหมู่เกาะมาดีฟ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ประกอบกับปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าประเทศที่สำนักงานสถาปนิกไทยมีผลงานออกแบบมากนั้น ประกอบไปด้วย

- ประเทศกัมพูชา เวียดนามและจีน สำนักงานสถาปนิกไทยมีผลงานออกแบบมากที่สุด
  - เนื่องจากเป็นประเทศมีลูกค้านักลงทุนชาวไทยไปลงทุนเป็นจำนวนมากเนื่องจากอยู่ในช่วงระหว่างการเปิดประเทศ มีโครงการใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก มีวัฒนธรรมไม่แตกต่างจากประเทศไทยมากนัก และระยะทางไม่ไกลจากประเทศไทยมากนัก โดยที่ในกรณีของประเทศกัมพูชาและเวียดนามนั้นมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเป็นระบบน้อย

กว่าประเทศไทย ทำให้สถาปนิกไทยเป็นที่ยอมรับได้ง่าย ส่วนในกรณีของจีนนั้น มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพนั้นใกล้เคียงกับประเทศไทย

- ประเทศพม่า มาเลเซีย และสิงคโปร์ สำนักงานสถาปนิกไทยมีผลงานออกแบบค่อนข้างมาก
  - เนื่องจาก ระยะทางใกล้กับประเทศไทยมากนัก วัฒนธรรมไม่แตกต่างกันมาก ในกรณีของประเทศพม่า นั้น มีนักลงทุนชาวไทยไปลงทุนเป็นจำนวนมาก และมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพที่เป็นระบบน้อยกว่าประเทศไทยทำให้สถาปนิกไทยเป็นที่ยอมรับได้ง่าย ส่วนประเทศประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ นั้นมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเป็นระบบมากกว่าประเทศไทยโดยที่มี ความเข้าใจในการทำงานใกล้เคียงกัน สามารถร่วมทำงานกันได้ดี เนื่องจากเคยผ่านการทำงานที่เป็นระบบ และงานโครงการขนาดใหญ่มาแล้ว และเหตุผลที่สำคัญคือค่าบริการวิชาชีพของสถาปนิกไทยต่ำกว่าของสถาปนิกมาเลเซียและสิงคโปร์
- ประเทศลาว อินโดนีเซีย อินเดีย บังคลาเทศ หมู่เกาะท่องเที่ยวและฮ่องกง สำนักงานสถาปนิกไทยมีผลงานออกแบบค่อนข้างน้อย
  - เนื่องจากอุปสงค์ความต้องการอาคารประเภทต่างๆและที่อยู่อาศัยของประเทศลาวมีน้อยเพราะจำนวนประชากรมีน้อยถึงแม้ว่าจะเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน และระยะทางใกล้กับประเทศไทยก็ตาม ในกรณีของประเทศ อินโดนีเซีย อินเดีย หมู่เกาะท่องเที่ยว มีมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพใกล้เคียงกับประเทศไทย สำนักงานสถาปนิกที่ได้งานจากประเทศเหล่านี้จะเป็นงานประเภทโรงแรมพักตากอากาศ โดยส่วนใหญ่ได้รับการแนะนำจากบริษัทที่ปรึกษาต่างชาติที่เคยร่วมงานกันมาในโครงการก่อนหน้านี้ หรือบริหารธุรกิจเครือโรงแรม ในกรณีของบังคลาเทศนั้นถึงแม้ว่าจะมีมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพที่เป็นระบบน้อยกว่าไทย แต่มีผลงานการออกแบบไม่มากนักเนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ประกอบกับระยะทางที่ค่อนข้างไกลและความแตกต่างของเรื่องเวลาการทำงาน รวมทั้งชื่อเสียงของสถาปนิกไทยยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักเท่าใดนัก ในกรณีของฮ่องกงนั้นงานส่วนใหญ่จะเป็นงานประเภทบ้านพักอาศัย ซึ่งเจ้าของโครงการกับสถาปนิกมีความคุ้นเคยกันเป็นส่วนตัวหรือชอบในแนวทางการออกแบบของสำนักงานสถาปนิกนั้นๆ
- ประเทศภูฏาน เนปาล ปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย ฟิลิปปินส์ บรูไน ยุโรปและสหรัฐอเมริกา มีผลงานออกแบบน้อย
  - ประเทศภูฏาน เนปาล ปากีสถาน และซาอุดีอาระเบีย นั้นถึงแม้ว่าจะมีมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพที่เป็นระบบน้อยกว่าหรือใกล้เคียงกับประเทศไทยก็ตาม แต่มีผลงานการออกแบบไม่มากนักเนื่องจาก ความแตกต่างทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเหตุผลนี้

ได้รวมถึงประเทศบรูไนซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วย แต่ประเทศในเอเชียใต้นั้นมีปัจจัยอื่นๆ อีก คือระยะทางที่ค่อนข้างไกลและความแตกต่างของเรื่องเวลาการทำงาน รวมทั้งชื่อเสียงของสถาปนิกไทยยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักเท่าใดนัก ในกรณีของประเทศฟิลิปปินส์นั้นถึงแม้ว่าจะจะเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มอาเซียนด้วยกันแต่มีผลงานการออกแบบน้อย เนื่องจากมีสถาปนิกท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพและค่าบริการออกแบบใกล้เคียงกับสถาปนิกไทย ส่วนงานในยุโรปและอเมริกา ส่วนใหญ่จะเป็นงานประเภทบ้านพักอาศัย ซึ่งเจ้าของโครงการกับสถาปนิกมีความคุ้นเคยกันเป็นส่วนตัวหรือชอบในแนวทางการออกแบบของสำนักงานสถาปนิกนั้นๆ

ขอบเขตการทำงานออกแบบต่างประเทศ

การระบุขอบเขตการให้บริการที่ชัดเจนเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการทำงานระดับสากล เนื่องจากในแต่ละประเทศขอบเขตการให้บริการและความเข้าใจขอบเขตการให้บริการมีความแตกต่างกัน ในการรับงานออกแบบต่างประเทศจำเป็นต้องมีการทำความเข้าใจและระบุขอบเขตของการให้บริการ (Scope of service) รวมถึงรูปแบบและวิธีการจ่ายค่าบริการ ให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างลูกค้าและสถาปนิก เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดได้ เนื่องจากคำจำกัดความและหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนการออกแบบ (Phase) อาจจะไม่ตรงกับที่เคยปฏิบัติในประเทศไทย

การรับงานออกแบบต่างประเทศนั้น สำนักงานสถาปนิกไทยส่วนใหญ่และสำนักสถาปนิกที่มีประสบการณ์ในการรับงานออกแบบต่างประเทศไม่มากนัก จะทำงานออกแบบตั้งแต่ช่วงการออกแบบแนวความคิด (Conceptual Design) การออกแบบร่างขั้นต้น (Preliminary design) จนถึงขั้นพัฒนาแบบ (Design Development) ให้เสร็จสมบูรณ์เท่านั้น เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่มีภาระงานน้อย และไม่ใช้เวลานานเกินไป สามารถกำหนดเวลาในการดำเนินงาน (Time Frame) แต่ละโครงการได้ ในส่วนของการออกแบบรายละเอียด (Detail Design) และการเขียนแบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบ (Working drawings and Construction Documents) จะให้สถาปนิกท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อลดปัญหาความยุ่งยากในการเขียนแบบก่อสร้าง เนื่องจากสถาปนิกจากต่างชาติจะไม่เชี่ยวชาญในเรื่องวัสดุและเทคโนโลยีการก่อสร้างของท้องถิ่น และการแก้ไขแบบระหว่างการก่อสร้างซึ่งเป็นขั้นตอนที่ยืดเยื้อใช้เวลานาน โดยที่ทางสถาปนิกไทยจะเป็นที่ปรึกษาและตรวจสอบการทำงาน of สถาปนิกท้องถิ่นเท่านั้น ในขั้นตอนการดำเนินงานก่อสร้าง สถาปนิกไทยจะทำหน้าที่เพียงแค่ตรวจสอบงานก่อสร้างให้เป็นไปตามรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่กำหนดไว้เท่านั้น

สำนักงานสถาปนิกที่มีประสบการณ์มาก ที่ต้องการควบคุมคุณภาพงานให้ได้ตามที่ออกแบบทางสถาปัตยกรรมไว้นั้น จะให้บริการงานออกแบบตั้งแต่การออกแบบแนวความคิด ไปจนถึงขั้นสุดท้ายที่ขั้นตอนการเขียนแบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบ โดยที่สถาปนิกท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการจัดทำแบบขอ

อนุญาตก่อสร้างและดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ตัวอย่างเช่น บริษัทปูนนาค อาคิเท็คส์ อินเตอร์เนชั่นแนล คอนซัลแทนส์ ซึ่งเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงในเรื่องการออกแบบโรงแรมพักตากอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รูปแบบการให้บริการงานออกแบบต่างประเทศ

จากการศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบกับการวิเคราะห์ที่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์รูปแบบการของการให้บริการวิชาชีพในต่างประเทศ แบ่งได้เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. ลูกค้านักลงทุนชาวไทยร่วมลงทุนกับนักลงทุนต่างชาติ ว่าจ้างสำนักงานสถาปนิกไทยออกแบบโครงการที่ไปลงทุนต่างประเทศ ทำงานออกแบบถึงขั้นตอนการออกแบบร่างขั้นต้นหรือการพัฒนาแบบร่าง เพื่อศึกษาถึงแนวทางและวิธีการในการทำงานในประเทศนั้นๆ โดยการทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น และผู้รับเหมาก่อสร้างต่างชาติ

แผนภาพที่ 5.1 รูปแบบการให้บริการงานออกแบบ แบบที่ 1

2. รวมกลุ่มไปกับวิศวกรหรือผู้รับเหมาก่อสร้างไทย รับงานออกแบบจากลูกค้านักลงทุนชาวไทยหรือการร่วมทุนระหว่างนักลงทุนไทยและนักลงทุนต่างชาติ โดยทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น สถาปนิกไทยออกแบบตั้งแต่การออกแบบแนวความคิดไปจนถึงขั้นตอนการเขียนแบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบ โดยให้สถาปนิกท้องถิ่นดำเนินการเรื่องแบบและการขออนุญาตก่อสร้าง

แผนภาพที่ 5.2 รูปแบบการให้บริการงานออกแบบ แบบที่ 2

3. ลูกค้านักลงทุนชาวไทยร่วมทุนกับนักธุรกิจต่างชาติ ว่าจ้างสำนักงานสถาปนิกไทยออกแบบโครงการต่างประเทศ ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นและผู้รับเหมาก่อสร้างต่างชาติ โดยทำงานออกแบบถึงขั้นตอนการเขียนแบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบ

แผนภาพที่ 5.3 รูปแบบการให้บริการงานออกแบบ แบบที่ 3

4. ลูกค้านักลงทุนต่างชาติ ว่าจ้างสำนักงานสถาปนิกไทยออกแบบโครงการต่างประเทศ ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นและผู้รับเหมาก่อสร้างต่างชาติ โดยทำงานออกแบบถึงขั้นตอนการออกแบบร่างขั้นต้นหรือการพัฒนาแบบร่าง

แผนภาพที่ 5.4 รูปแบบการให้บริการงานออกแบบ แบบที่ 4

5. ลูกค้านักลงทุนต่างชาติ ว่าจ้างสำนักงานสถาปนิกไทยออกแบบโครงการต่างประเทศ ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นและผู้รับเหมาก่อสร้างต่างชาติ โดยทำงานออกแบบถึงขั้นตอนการเขียนแบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบ

แผนภาพที่ 5.5 รูปแบบการให้บริการงานออกแบบ แบบที่ 5

การทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น

ในการทำงานออกแบบต่างประเทศการทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก โดยสถาปนิกท้องถิ่นเป็นผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ให้คำแนะนำเรื่องกฎหมายและข้อบังคับต่างๆของท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยติดต่อประสานงาน ติดต่อผ่านหน่วยงานหรือบุคคลในประเทศสถานที่ก่อสร้างที่จะต้องติดต่อเกี่ยวกับข้อมูลการออกแบบ ให้ข้อมูลในเรื่องวัสดุและเทคนิคการก่อสร้างท้องถิ่น รวมทั้งวัสดุต่างๆที่มีขายในประเทศนั้น นอกจากนี้ยังช่วยเสริมความเข้าใจเรื่อง สังคม การเมือง ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม แนวความคิด ความต้องการทั่วไปของประชาชนในประเทศนั้นๆ

แนวทางในการร่วมงานกับสถาปนิกท้องถิ่น อาจเกิดได้ 2 ทาง คือ ลูกค้าชาวต่างชาติเป็นผู้ชักนำสถาปนิกท้องถิ่นนั้นมาร่วมงานกับสถาปนิกไทย หรือสถาปนิกไทยไปเสาะหาสถาปนิกท้องถิ่นเพื่อที่จะร่วมงานในประเทศนั้นๆ ซึ่งทั้ง 2 แนวทางนี้จะทำให้การทำงานของสถาปนิกอเมริกันสะดวกขึ้น โดยที่ในปัจจุบันนี้ Union of International Architects (UIA) กำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำมาตรฐานและความร่วมมือระหว่างสถาปนิกในชาติต่างๆ

ข้อดีของการรับงานออกแบบต่างประเทศ

จากการที่กระแสโลกาภิวัตน์ได้หลั่งไหลเข้ามามีผลกระทบต่อแนวทางการปฏิบัติวิชาชีพ และการเปิดเสรีการค้าวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ(GATS) อันเป็นข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งเป็นตัวเร่งให้สถาปนิกไทยมีความสนใจในการรับงานออกแบบต่างประเทศแล้ว ซึ่งการรับงานออกแบบต่างประเทศนั้นมีข้อดีที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อสำนักงานสถาปนิกและวงการวิชาชีพสถาปัตยกรรม เรียงลำดับตามความสำคัญดังต่อไปนี้

- การทำงานในระดับสากลจะเปิดโอกาสใหม่ๆ ก่อให้เกิดความหลากหลายของกลุ่มลูกค้า ขยายฐานลูกค้าจากในประเทศไปสู่ลูกค้าต่างประเทศ ทำให้สถาปนิกไทยไม่ต้องแย่งส่วนแบ่งการตลาดกันเองของในประเทศ และในกรณีที่ประเทศเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ก็ยังสามารถที่จะมีงานรองรับจากลูกค้ากลุ่มต่างประเทศ
- เพิ่มโอกาสในการแสดงผลงานการออกแบบ ซึ่งเป็นการส่งเสริมภาพพจน์ความน่าเชื่อถือแก่ลูกค้าทั้งในระดับประเทศและระดับสากล
- ช่วยพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพของสำนักงานนั้นๆ ให้เป็นที่ยอมรับของสากล รวมทั้งเป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพของสถาปนิกไทยให้สากลยอมรับ
- ให้ผลประโยชน์ค่าบริการออกแบบสูงกว่างานออกแบบในประเทศ แต่มีข้อควรระวังในเรื่องความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายโครงการที่สูงกว่าโครงการในประเทศ

ข้อเสียของการรับงานออกแบบต่างประเทศ

การรับงานออกแบบต่างประเทศนั้นมีข้อดีที่เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพและสำนักงานสถาปนิก ดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่ก็มีข้อเสียส่งผลกระทบต่อเช่นกัน เรียงลำดับตามความสำคัญดังต่อไปนี้

- มีความเสี่ยงสูงสำหรับผู้ที่ยังขาดประสบการณ์ โดยเฉพาะทางด้านการเงินและการจ่ายค่าบริการการออกแบบ อาจจะได้รับค่าบริการงานออกแบบล่าช้า หรือไม่ได้รับค่าบริการ
- ค่าใช้จ่ายโครงการสูง เนื่องจากใช้บริการส่งของข้ามประเทศ การใช้โทรสาร และการเขียนแบบโดยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถส่งข้อมูลผ่านทาง internet ซึ่งทำให้การติดต่อสื่อสารกันสะดวกขึ้น และทำให้การให้บริการงานออกแบบระหว่างประเทศง่ายขึ้น
- เป็นการทำงานออกแบบที่ไม่มีการรองรับด้วยกฎหมายการทำงานนอกระบบข้ามชาติ เมื่อมีปัญหาขัดแย้งและตกลงกันไม่ได้นั้น สถาปนิกมักจะเสียเปรียบเรื่องกฎหมายระหว่างประเทศ
- อาจทำให้ลูกค้าของสำนักงานในท้องถิ่นลดลง เนื่องจากสถาปนิกและผู้บริหารต้องออกไปติดต่อลูกค้าต่างประเทศบ่อยๆ เพราะลูกค้าส่วนใหญ่ต้องการสถาปนิกหรือผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากที่สุด

- การเดินทางบ่อยๆ อาจส่งผลกระทบต่อครอบครัว สุขภาพและสุขภาพจิต

ปัญหาการรับงานออกแบบต่างประเทศ

ปัญหาในการรับงานออกแบบต่างประเทศนั้นเป็นข้อจำกัดสำคัญทำให้การรับงานออกแบบจากต่างประเทศไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเรียง โดยที่มีปัญหาตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

- ปัญหาเรื่องมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ
- เงื่อนไขสัญญา การคิดค่าบริการออกแบบ เนื่องจากอัตราการและวิธีการคิดค่าบริการออกแบบและมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ลูกค้านางกลุ่มประเทศอาจจะไม่เข้าใจและไม่สามารถจ่ายค่าบริการในขอบเขตการให้บริการทั้งโครงการได้
- รูปแบบการติดต่อและการดำเนินธุรกิจ เรื่องการจัดการเอกสารและการติดต่อสื่อสาร ในการทำงานระดับสากลจะถือเรื่องเอกสารเป็นสำคัญ ถ้าเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงานจะใช้เอกสารที่ได้ต่อกันเป็นหลักฐาน ดังนั้นในการส่งเอกสารออกไปหรือตอบรับเอกสารต่างๆ จะต้องมีการตรวจสอบอย่างละเอียด มิฉะนั้นจะเกิดความเสียหายกับโครงการและภาพพจน์การดำเนินงานของบริษัท
- ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร
- การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ในประเทศกำลังพัฒนา ส่งผลต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ก่อให้เกิดปัญหาในการออกแบบ
- ปัญหาเรื่องเวลาที่แตกต่างและระยะทางที่ห่างไกล ทำให้เกิดปัญหาในการประสานงาน
- ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมการทำงาน การทำความเข้าใจลูกค้าต่างประเทศที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน เช่น การตกลงกับชาวต่างชาติที่มีวัฒนธรรมที่ยอมรับการทำงานตกลงทางวาจา ควรใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ และควรจะมีที่ปรึกษาหรือทนายซึ่งมีความคุ้นเคยการทำธุรกรรมในท้องถิ่นนั้นๆ
- ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบอาคารที่ใช้ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นประกอบการออกแบบ ต้องมีการศึกษาข้อมูลและออกแบบด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ
- ปัญหาความแตกต่างทางด้านเทคโนโลยีการก่อสร้าง และวัสดุท้องถิ่น การระบุการใช้วัสดุในแต่ละประเทศมีข้อมูลที่แตกต่างกัน สถาปนิกไทยไม่สามารถรับรู้ข้อมูลตรงนี้ได้ครบ ในกรณีที่ยังไม่มีประสบการณ์ทำงานในประเทศนั้นๆ ซึ่งถ้าระบุเป็นวัสดุนำเข้ามากก็จะทำให้งบประมาณโครงการสูงเกินความจำเป็น
- ปัญหากฎหมายเฉพาะของท้องถิ่น ในการควบคุมการออกแบบ สิ่งแวดล้อม ผังเมือง และการก่อสร้าง

- ปัญหาอื่นๆ
  - การทำงานกับลูกค้าต่างชาตินั้นมักจะใช้เวลาในการทำงานมากกว่าที่คาดหมายไว้
  - การติดต่อสื่อสารกรณีเร่งด่วนจากลูกค้าต่างประเทศเกิดขึ้นบ่อยกว่าลูกค้าในประเทศ

5.2 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการรับงานออกแบบต่างประเทศ

ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นประกอบไปด้วย ปัจจัยหลายอย่าง การไปรับงานออกแบบต่างประเทศนั้นมีปัจจัยและข้อมูลอื่นๆ อีกมากมายที่มีความแตกต่างจากการประกอบวิชาชีพในประเทศไทย แต่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้สถาปนิกไทยได้งานออกแบบจากต่างประเทศนั้น จะเป็นปัจจัยทางธุรกิจ มากกว่าปัจจัยทางด้านผลงานการออกแบบ การรับงานออกแบบจากต่างประเทศนั้นถึงแม้จะมีข้อดี แต่ก็มีควมยากและความเสี่ยงสูงมากกว่าการปฏิบัติวิชาชีพและบริการในประเทศไทย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานในการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการสถาปัตยกรรม และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สถาปนิกกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติวิชาชีพและบริการในการรับงานออกแบบต่างประเทศ ที่มีความแตกต่างจากการรับงานออกแบบในประเทศ มีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยในการปฏิบัติวิชาชีพและการออกแบบ

ปัจจัยในการปฏิบัติวิชาชีพและการออกแบบประกอบไปด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

▪ มาตรฐานการทำงานของสถาปนิก

มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศและมีความแตกต่างจากประเทศไทย การทำงานในประเทศที่มีมาตรฐานเป็นระบบกว่าประเทศไทย ทำให้สถาปนิกไทยได้เรียนรู้และพัฒนามาตรฐานให้ดีขึ้น สำนักงานที่มีประสบการณ์มากจะประสบปัญหาเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพน้อยกว่าสำนักงานที่มีประสบการณ์น้อย เนื่องจากได้เรียนรู้และพัฒนาจากการประสบการณ์ที่ผ่านมา

มาตรฐานการทำงานของสถาปนิก: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ ขอบเขตการให้บริการ

มีความแตกต่างกันในแต่ละสำนักงานที่ให้บริการ สำนักงานที่มีประสบการณ์มากให้บริการถึงขั้นการออกแบบรายละเอียดและการเขียนแบบก่อสร้าง สำนักงานที่มีประสบการณ์น้อยให้บริการถึงขั้นการออกแบบร่างและการพัฒนาแบบเป็นส่วนใหญ่เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

ขอบเขตการให้บริการ: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ **กระบวนการออกแบบและก่อสร้างโครงการสถาปัตยกรรม**

ไม่มีความแตกต่างกันในหลักการ แต่อาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น
กระบวนการออกแบบและก่อสร้างโครงการสถาปัตยกรรม: ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ **กฎหมายควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพ**

มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศและมีความแตกต่างจากประเทศไทย ในการทำงานส่วนใหญ่จะมีสถาปนิกท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนี้ การออกแบบของสถาปนิกต่างชาตินั้นถือเป็นเพียงการออกแบบแนวความคิดไม่มีความรับผิดชอบตามกฎหมายควบคุมวิชาชีพ .

กฎหมายควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพ: ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ **องค์ความรู้ในการออกแบบ ซึ่งประกอบไปด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้**

- ข้อกฎหมายควบคุมสิ่งก่อสร้าง สิ่งแวดล้อม ผังเมือง และการใช้งานอาคาร
- สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระบบการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม
- วัฒนธรรมและศิลปะท้องถิ่น
- เกณฑ์และแนวความคิดในการออกแบบ (Design criteria and concept)
- ระบบวิศวกรรมและเทคโนโลยีการก่อสร้าง ความรู้ทางเทคนิคในการก่อสร้าง วัสดุ และงานระบบต่างๆ
- งบประมาณและปัญหาเศรษฐกิจในการก่อสร้าง

มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศและมีความแตกต่างจากประเทศไทย การทำงานในประเทศที่มีมาตรฐานเป็นระบบกว่าประเทศไทย ทำให้สถาปนิกไทยได้เรียนรู้และพัฒนามาตรฐานให้ดีขึ้น ถือเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งถ้าได้ศึกษาและมีข้อมูลไว้ก็ทำงานได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น โดยที่การทำงานตามปกติมีเจ้าของโครงการหรือสถาปนิกท้องถิ่นเป็นผู้เตรียมข้อมูลไว้ให้

องค์ความรู้ในการออกแบบ: ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

2. ปัจจัยด้านธุรกิจและการบริการออกแบบ

ปัจจัยในด้านธุรกิจและการบริการออกแบบประกอบไปด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

▪ ขนาดสำนักงานสถาปนิก

สำนักงานขนาดใหญ่มีศักยภาพในการให้บริการงานในต่างประเทศได้อย่างต่อเนื่องมากกว่าสำนักงานขนาดกลางหรือเล็ก เนื่องจากความพร้อมของบุคลากร

ขนาดสำนักงานสถาปนิก: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ ผู้บริหารสำนักงาน

อายุและระยะเวลาที่เหลือในการประกอบวิชาชีพของผู้บริหารสำนักงานที่มีโอกาสจะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพในการเปิดการค้าเสรี และประสบการณ์ในการทำงานต่างประเทศหรือการทำงานกับบริษัทที่มีเครือข่ายและความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับต่างชาติ จะส่งผลกระทบต่อนโยบายของสำนักงานในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

ผู้บริหารสำนักงาน: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ นโยบายสำนักงาน

- นโยบายรูปแบบการให้บริการงานออกแบบ

สำนักงานที่เน้นไปที่การให้บริการงานออกแบบ ทำแบบอย่างละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ โดยไม่ต้องอาศัยขั้นตอนการอำนวยความสะดวกก่อสร้างของสำนักงานเป็นองค์ประกอบ

- นโยบายการตลาด

การมีนโยบายการตลาดของสำนักงานอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือ ผลงานที่ผ่านมาของสำนักงานสถาปนิก การมีความชำนาญเฉพาะทางในอาคารแต่ละประเภท หรือมีรูปแบบการออกแบบที่ชัดเจนของสำนักงาน

นโยบายสำนักงาน: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ บุคลากรโครงการ

บุคลากรโครงการต่างประเทศมักจะเป็นผู้บริหารหรือสถาปนิกอาวุโสและมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี มีประสบการณ์สูงเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น เป็นผลให้ค่าใช้จ่ายโครงการสูง

บุคลากรโครงการ: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ ประเภทโครงการ

ประเภทอาคารที่สถาปนิกไทย มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับในปัจจุบัน คือ โรงแรมพักตากอากาศ และอาคารพักอาศัย และประเภทอาคารที่สถาปนิกไทยมีโอกาสสูงที่จะได้รับงานออกแบบ คือ

- โครงการที่มีสาขาย่อยหรือมีเครือข่าย เช่น โรงแรม ศูนย์การค้า สำนักงานสาขา และ
- โครงการที่ไม่มีความซับซ้อนทางด้านการใช้สอยหรือทางด้านเทคโนโลยีการก่อสร้างและงานระบบ

ประเภทโครงการ: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ ขนาดพื้นที่โครงการ

ขนาดของโครงการ ไม่ใช่ปัจจัยหรือเหตุผลที่สถาปนิกไทยได้รับงานออกแบบจากต่างประเทศ

ขนาดพื้นที่โครงการ: ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ ประเทศสถานที่ตั้งโครงการ

ประเทศสถานที่ตั้งโครงการ: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

- ปัจจัยด้านมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเมื่อเทียบกับประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มประเทศที่มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเป็นระบบน้อยกว่าประเทศไทย เช่น กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม เนปาล ภูฏาน ปากีสถาน และ บังคลาเทศ สถาปนิกไทยทุกกลุ่มมีโอกาสได้งานสูงเนื่องผลงานและมาตรฐานการทำงานเป็นที่ยอมรับ
- กลุ่มประเทศที่มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเป็นระบบเท่าเทียมกับประเทศไทย เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน จีน อินเดีย ซาอุดีอาระเบีย หมู่เกาะท่องเที่ยว เป็นต้น สถาปนิกไทยที่มีประสบการณ์มากและปานกลางมีโอกาสได้งาน เนื่องจากผลงานและมาตรฐานการทำงานเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะสำนักงานที่มีความชำนาญในการออกแบบอาคารประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือมีรูปแบบการออกแบบที่ชัดเจน
- กลุ่มประเทศที่มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเป็นระบบมากกว่าประเทศไทย เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น อเมริกา ยุโรป สำนักงานที่มีประสบการณ์สูงจะมีโอกาสได้รับเลือกให้เป็นผู้ออกแบบ

- ปัจจัยทางด้านระยะทางของประเทศที่ตั้งโครงการ

ประเทศที่มีระยะทางใกล้กับประเทศไทย สถาปนิกไทยมีโอกาสสูงที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ออกแบบโครงการ

- ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติของประเทศที่ตั้งโครงการ

ประเทศที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง มีการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ และนักลงทุนไทยมีศักยภาพที่สามารถไปลงทุนได้ สถาปนิกไทยทุกกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสสูงที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ออกแบบโครงการ

ตารางที่ 5.1 แสดงศักยภาพของประเทศที่สถาปนิกไทยมีโอกาสสูงในการได้งานออกแบบ

ประเทศ	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
	มาตรฐานการประกอบวิชาชีพ	ระยะทาง	เศรษฐกิจการลงทุน	สรุป	กลุ่มสถาปนิก
ลาว	3	ใกล้	น้อย	มีโอกาสมาก ประเทศไม่มีศักยภาพ	
พม่า	3	ใกล้	ปานกลาง	มีโอกาสมาก ประเทศศักยภาพปานกลาง	1, 2, 3
กัมพูชา	3	ใกล้	มาก	มีโอกาสมาก ประเทศมีศักยภาพมาก	1, 2, 3
เวียดนาม	3	ใกล้	มาก	มีโอกาสมาก ประเทศมีศักยภาพมาก	1, 2, 3
เนปาล	3	ปานกลาง	น้อย	มีโอกาสปานกลาง ประเทศไม่มีศักยภาพ	
ภูฏาน	3	ปานกลาง	น้อย	มีโอกาสปานกลาง ประเทศไม่มีศักยภาพ	
บังคลาเทศ	3	ปานกลาง	ปานกลาง	มีโอกาสปานกลาง ประเทศศักยภาพปานกลาง	1, 2
ปากีสถาน	3	ปานกลาง	ปานกลาง	มีโอกาสปานกลาง ประเทศศักยภาพปานกลาง	1,2
อินโดนีเซีย	2	ใกล้	ปานกลาง	มีโอกาสปานกลาง ประเทศศักยภาพปานกลาง	1,2
ฟิลิปปินส์	2	ใกล้	น้อย	มีโอกาสมาก ประเทศไม่มีศักยภาพ	
อินเดีย	2	ปานกลาง	น้อย	มีโอกาสปานกลาง ประเทศไม่มีศักยภาพ	
จีน	2	ใกล้	มาก	มีโอกาสมาก ประเทศศักยภาพมาก	1,2,3
ซาอุดีอาระเบีย	2	ไกล	น้อย	มีโอกาสน้อย ประเทศไม่มีศักยภาพ	
บรูไน	2	ใกล้	น้อย	มีโอกาสมาก ประเทศไม่มีศักยภาพ	
หมู่เกาะท่องเที่ยว	2	ไกล	น้อย	มีโอกาสน้อย ประเทศไม่มีศักยภาพ	
มาเลเซีย	1	ใกล้	ปานกลาง	มีโอกาสปานกลาง ประเทศมีศักยภาพปานกลาง	1,2
สิงคโปร์	1	ใกล้	ปานกลาง	มีโอกาสปานกลาง ประเทศมีศักยภาพปานกลาง	1,2
ฮ่องกง	1	ใกล้	น้อย	มีโอกาสน้อย ประเทศมีศักยภาพ	1
ยุโรป	1	ไกล	น้อย	มีโอกาสน้อย ประเทศไม่มีศักยภาพ	
อเมริกา	1	ไกล	น้อย	มีโอกาสน้อย ประเทศไม่มีศักยภาพ	

สำนักงานสถาปนิกที่มีประสบการณ์สูง มีแนวโน้มที่จะหางานได้จากประเทศที่มีโอกาสน้อยไปจนถึงประเทศที่มีโอกาสมาก โดยที่ประเทศเหล่านั้นต้องเป็นประเทศที่มีศักยภาพปานกลางขึ้นไปจนถึงขั้นสูง

สำนักงานสถาปนิกที่มีประสบการณ์ปานกลาง มีแนวโน้มที่จะหางานได้จากประเทศที่มีโอกาสปานกลางไปจนถึงประเทศที่มีโอกาสมาก โดยที่ประเทศเหล่านั้นต้องเป็นประเทศที่มีศักยภาพปานกลางขึ้นไปจนถึงขั้นสูง

สำนักงานสถาปนิกที่มีประสบการณ์น้อย มีแนวโน้มที่จะหางานได้จากประเทศที่มีโอกาสมาก โดยที่ประเทศเหล่านั้นต้องเป็นประเทศที่มีศักยภาพปานกลางขึ้นไปจนถึงขั้นสูง

■ ลูกค้ำ

ลูกค้ำ: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

- รูปแบบของลูกค้ำ

- เจ้าของโครงการเป็นคนไทย
- เจ้าของโครงการไทยร่วมทุนกับชาวต่างชาติในประเทศที่เกิดโครงการออกแบบก่อสร้าง
- เจ้าของโครงการเป็นชาวต่างชาติจากประเทศอื่น(ยกเว้นจากประเทศไทย)ไปลงทุนในประเทศที่เกิดโครงการออกแบบก่อสร้าง

การได้งานออกแบบจากต่างประเทศและประเภทของลูกค้ำ โดยที่เจ้าของโครงการนั้น อาจจะเป็นเจ้าของโครงการท้องถิ่น หรือผู้ลงทุนที่เป็นคนไทย ซึ่งก็必将มีความแตกต่างในการสื่อสาร การประสานงาน รวมทั้งขั้นตอนการทำงาน

- ความต้องการของลูกค้ำ

- ลูกค้ำต้องการจ่ายค่าบริการออกแบบราคาไม่สูงมากนัก ต้องการคุณภาพงานปานกลาง
- ลูกค้ำต้องการผลงานคุณภาพจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในอาคารประเภทนั้นๆ ค่าบริการออกแบบสูง

■ สัญญาการออกแบบ และรูปแบบการจัดจ้าง

การทำสัญญาออกแบบจะเป็นภาษาอังกฤษ ครอบคลุมขอบเขตการให้บริการและระบุรูปแบบของการจัดจ้าง ซึ่งจะมีความละเอียดและชัดเจนของขอบเขตการให้บริการมากกว่าสัญญาในประเทศ

สัญญาการออกแบบและรูปแบบการจัดจ้าง: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

■ การคิดค่าบริการวิชาชีพและเงื่อนไขการชำระเงิน

วิธีการคิดค่าบริการส่วนใหญ่จะเป็นแบบเหมารวม และมีการแยกค่าใช้จ่ายบางส่วนเบิกโดยตรงจากเจ้าของโครงการ เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก และค่าเบี้ยเลี้ยง เป็นต้น อัตราการคิดค่าบริการงานต่างประเทศจะสูงกว่างานในประเทศ เนื่องจากค่าใช้จ่ายโครงการสูงกว่า การกำหนดเงื่อนไขการชำระเงินนั้นการแบ่งงวดการจ่ายเงินจะต้องให้จำนวนเงินในช่วงแรกของ

โครงการครอบคลุมความเสี่ยงที่อาจจะไม่ได้รับการชำระเงินครบจากเจ้าของโครงการ และชำระในสกุลเงินที่ไม่มีความผันผวนมากนัก โดยชำระผ่านธนาคารหรือบุคคลที่ 3

การคิดค่าบริการวิชาชีพและเงื่อนไขการชำระเงิน: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ **การจัดการระบบเอกสารอ้างอิงในการสื่อสารระหว่างดำเนินงาน**

การติดต่อสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ใช้การสื่อสารทางเอกสารเป็นหลัก มีรูปแบบของเอกสารและระบบการจัดการที่เป็นสากล

การจัดระบบเอกสารอ้างอิงในการสื่อสารระหว่างดำเนินงาน: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

▪ **การจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน ค่าใช้จ่ายโครงการ และภาษี**

ความเสี่ยงทางการเงินสูงเนื่องจากปัญหาของค่าเงิน การนำเงินตราออกนอกประเทศ ค่าใช้จ่ายโครงการสูงกว่างานในประเทศ การชำระภาษีในประเทศลูกค้าและต้องมาชำระภาษีรายได้ในประเทศไทย

การจัดการความเสี่ยงทางการเงิน ค่าใช้จ่ายโครงการและภาษี: มีผลต่อความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

จากการศึกษานี้ ผู้วิจัยพอจะสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการออกแบบของสถาปนิกไทยต่อการประสบความสำเร็จในการรับงานออกแบบต่างประเทศ ตามตารางที่ 5.2 เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ของสำนักงานสถาปนิกที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวถึงนั้นอาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย และกลยุทธ์ รวมทั้งโอกาสที่จะเกิดขึ้นด้วย

ตารางที่ 5.2 แสดงการสรุปผลปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการออกแบบของสถาปนิกไทยในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ผลกระทบต่อศักยภาพการรับงานต่างประเทศ	กลุ่มที่ 1 มีประสบการณ์มาก	กลุ่มที่ 2 มีประสบการณ์ปานกลาง	กลุ่มที่ 3 มีประสบการณ์น้อย	กลุ่มที่ 4 ไม่มีประสบการณ์	
ปัจจัยด้านธุรกิจและการบริการออกแบบ	ขนาดสำนักงาน	มีผล	ขนาดใหญ่ มีความพร้อมของบุคลากร	ขนาดกลาง มีความชำนาญและมีประสบการณ์เฉพาะอาคาร	ขนาดกลาง, ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง
	ผู้บริหารสำนักงาน	มีผล	- มีประสบการณ์งานต่างประเทศมาก - มีโอกาสเผชิญกับการเปิดการค้าเสรีสูง	- มีประสบการณ์งานต่างประเทศบ้าง - มีโอกาสเผชิญกับการเปิดการค้าเสรี	- มีประสบการณ์งานต่างประเทศบ้าง - มีโอกาสเผชิญกับการเปิดการค้าเสรี	- มีประสบการณ์งานต่างประเทศน้อย - มีโอกาสเผชิญกับการเปิดการค้าเสรี
	นโยบายสำนักงาน	มีผล	- เน้นนโยบายการตลาดอย่างต่อเนื่อง - เผยแพร่ผลงานในระดับสากล - มีเครือข่ายความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับชาวต่างชาติ - มีความชำนาญอาคารเฉพาะประเภท - เน้นการให้บริการงานออกแบบ	- มีความชำนาญอาคารเฉพาะประเภท - เน้นการให้บริการงานออกแบบ	- มีความพยายามในการรับงานออกแบบต่างประเทศ - เน้นการให้บริการออกแบบและอำนวยความสะดวกสร้าง	- เน้นงานออกแบบในประเทศ เพราะมีลูกค้าเดิมอยู่มาก - เน้นการให้บริการออกแบบและอำนวยความสะดวกสร้าง
	บุคลากรโครงการ	มีผล	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ
	ประเภทโครงการ	มีผล	- โรงแรม - บ้านพักอาศัย - อาคารสำนักงานขนาดเล็ก	- โรงแรม	- บ้านพักอาศัย - อาคารสำนักงานขนาดเล็ก	
	ขนาดโครงการ	ไม่มีผล				
	ประเทศสถานที่ตั้งโครงการ	มีผล	ฮ่องกง จีน พม่า กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บังคลาเทศ ปากีสถาน	จีน พม่า กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บังคลาเทศ ปากีสถาน	จีน พม่า กัมพูชา เวียดนาม	

ตารางที่ 5.2 แสดงการสรุปผลปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการออกแบบของสถาปนิกไทยในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

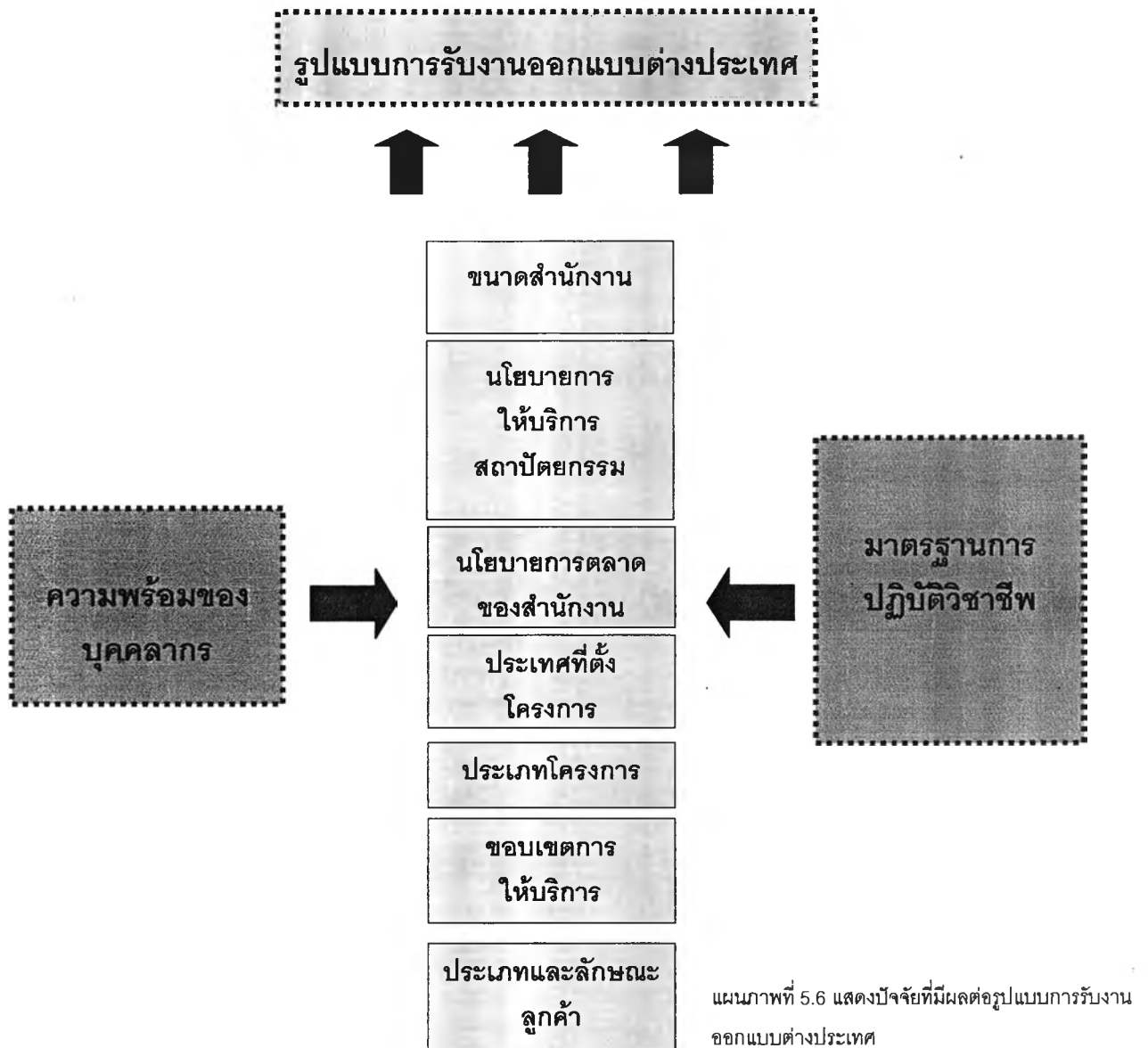
ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		ผลกระทบต่อศักยภาพการรับงานต่างประเทศ		กลุ่มที่ 1 มีประสบการณ์มาก	กลุ่มที่ 2 มีประสบการณ์ปานกลาง	กลุ่มที่ 3 มีประสบการณ์น้อย	กลุ่มที่ 4 ไม่มีประสบการณ์
ปัจจัยด้านธุรกิจและการบริการออกแบบ	ลูกค้า	มีผล	เป็นระบบน้อยกว่า	- นักลงทุนชาวไทย - นักลงทุนท้องถิ่น - นักลงทุนต่างชาติ	- นักลงทุนชาวไทย	- นักลงทุนชาวไทย	- นักลงทุนชาวไทย - นักลงทุนท้องถิ่น
			เทียบเท่า	- นักลงทุนชาวไทย - นักลงทุนท้องถิ่น - นักลงทุนต่างชาติ	- นักลงทุนชาวไทย - นักลงทุนท้องถิ่น - นักลงทุนต่างชาติ	- นักลงทุนชาวไทย - นักลงทุนท้องถิ่น	- นักลงทุนชาวไทย
			เป็นระบบมากกว่า	- นักลงทุนท้องถิ่น - นักลงทุนต่างชาติ	- นักลงทุนชาวไทย - นักลงทุนท้องถิ่น	- นักลงทุนชาวไทย - นักลงทุนท้องถิ่น	
	สัญญาการออกแบบและรูปแบบการจัดจ้าง	มีผล	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	
	การคิดค่าบริการวิชาชีพและเงื่อนไขการชำระเงิน	มีผล	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	
	การจัดระบบเอกสารอ้างอิงในการสื่อสารระหว่างดำเนินงาน	มีผล	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	
การจัดการความเสี่ยงด้านการเงินค่าใช้จ่ายโครงการและภาษี	มีผล	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ		

ตารางที่ 5.2 แสดงการสรุปผลปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการออกแบบของสถาปนิกไทยในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		ผลกระทบต่อศักยภาพการรับงานต่างประเทศ	กลุ่มที่ 1 มีประสบการณ์มาก	กลุ่มที่ 2 มีประสบการณ์ปานกลาง	กลุ่มที่ 3 มีประสบการณ์น้อย	กลุ่มที่ 4 ไม่มีประสบการณ์
ปัจจัยในการปฏิบัติวิชาชีพและการออกแบบ	มาตรฐานการทำงานของสถาปนิก	มีผล	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	ไม่สามารถสรุปได้	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ
	ขอบเขตการให้บริการ	มีผล	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ
	กระบวนการออกแบบและก่อสร้างโครงการสถาปัตยกรรม	ไม่มีผล	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ
	กฎหมายควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพ	ไม่มีผล	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	ไม่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ
	องค์ความรู้ในการออกแบบ	ไม่มีผล	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ	แตกต่างจากการทำงานในประเทศ

5.3 แนวทางและข้อเสนอแนะในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

จากภาพรวมการรับงานออกแบบต่างประเทศของสถาปนิกไทยในปัจจุบันและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเพื่อให้ผู้ที่ต้องการไปประกอบวิชาชีพในต่างประเทศได้มีการเตรียมการหรือมีการวางแผน ก่อนที่จะไปรับงานออกแบบจากต่างประเทศ ดังนี้

จากแผนภาพที่ 5.6 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการรับงานออกแบบต่างประเทศ สามารถสรุปข้อประเด็นที่สำคัญของปัจจัยดังกล่าวตามตารางที่ 5.3 และ 5.4

ตารางที่ 5.3 แสดงปัจจัยของสำนักงานสถาปนิกที่มีผลต่อแนวทางการรับงานออกแบบต่างประเทศ

สำนักงานสถาปนิก	
ขนาดสำนักงาน	ขนาดใหญ่ – มีความพร้อมของบุคลากร ขนาดเล็กหรือกลาง - มีความชำนาญและมีประสบการณ์สูง
นโยบายการให้บริการงานสถาปัตยกรรม	ไม่เน้นการให้บริการอำนวยความสะดวก
นโยบายการตลาด	<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดทำการตลาดเผยแพร่ผลงานในระดับสากล สร้างภาพลักษณ์ของสำนักงาน มีรูปแบบงานที่ชัดเจน หรือมีความชำนาญอาคารประเภทใดเป็นพิเศษ มีเครือข่ายและความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับชาวต่างชาติ

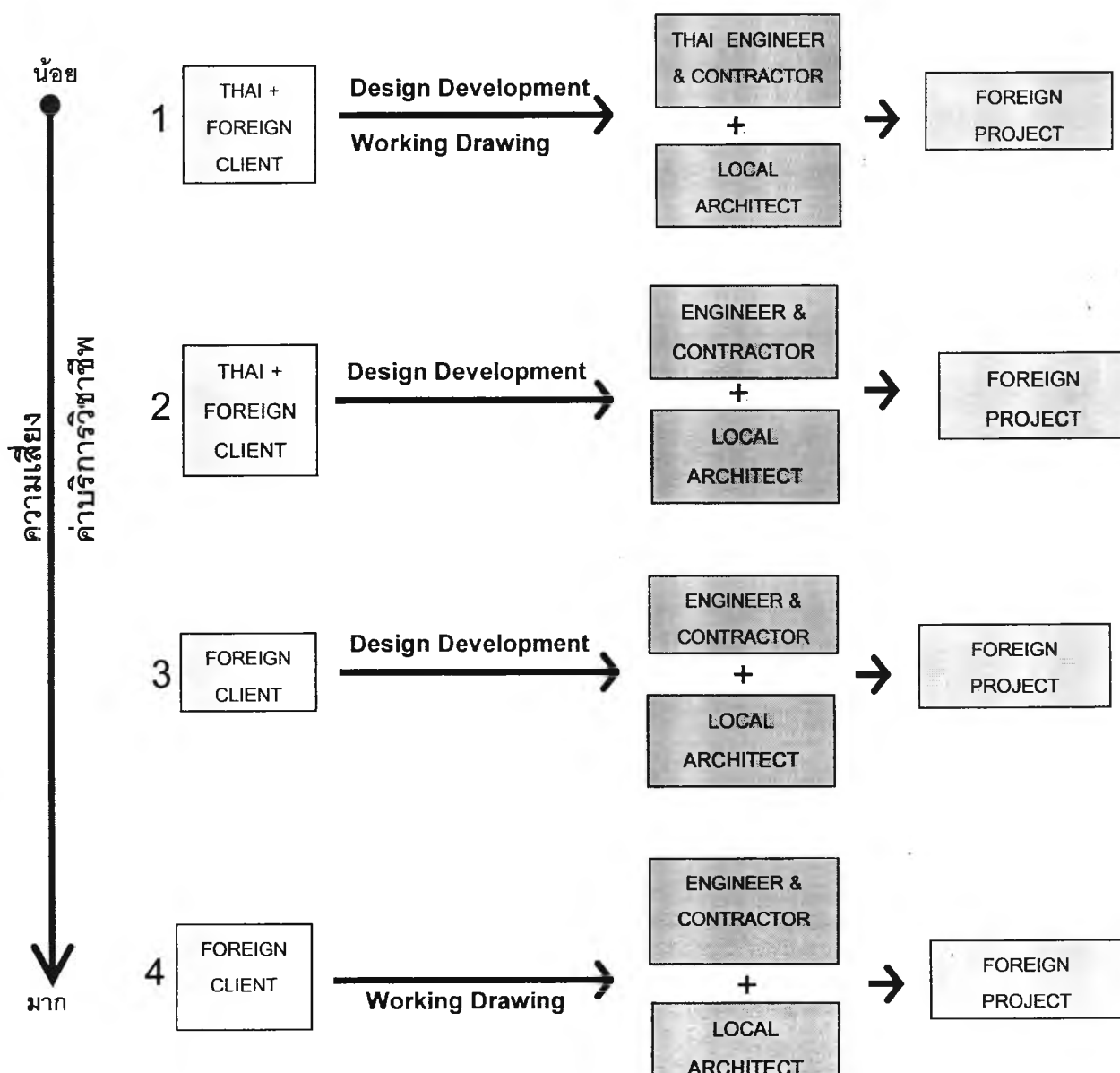
ตารางที่ 5.4 แสดงปัจจัยของโครงการและลูกค้าที่มีผลต่อแนวทางการรับงานออกแบบต่างประเทศ

ข้อมูลโครงการและลูกค้า		
ประเภทอาคาร	โรงแรมพักตากอากาศ อาคารพักอาศัย Office Building ขนาดเล็ก	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีความซับซ้อนมากนัก เน้นความคิดสร้างสรรค์ และรูปแบบทางวัฒนธรรม
ประเทศสถานที่ตั้งโครงการ	กัมพูชา เวียดนาม จีน พม่า มาเลเซีย	<ul style="list-style-type: none"> ระยะทางไม่ไกลจากประเทศไทยมาก มีนักลงทุนจากประเทศไทยไปลงทุน มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพเป็นระบบน้อยกว่า หรือเท่าเทียมกัน ประเทศที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน ประเทศที่กำลังเปิดประเทศหรือมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง ประเทศที่มีชื่อเสียงด้านแหล่งท่องเที่ยวพักตากอากาศ
ลักษณะของลูกค้าและความต้องการของลูกค้า	<ul style="list-style-type: none"> ลูกค้าต้องการคุณภาพปานกลาง ลูกค้าต้องการผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง 	<ul style="list-style-type: none"> ค่าบริการไม่สูงมากนัก ทำถึงขั้นตอน Design Development ค่าบริการสูงมาก ทำถึงขั้นตอน Working Drawing

แนวทางของรูปแบบในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

แนวทางของรูปแบบสำหรับสำนักงานสถาปนิกในการเริ่มต้นรับงานออกแบบจากต่างประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงทางธุรกิจที่จะเกิดขึ้น นั้นควรจะเริ่มจากลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. รวมกลุ่มไปกับ เจ้าของโครงการชาวไทยและผู้รับเหมาชาวไทย ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น ทำงานออกแบบถึงขั้นตอนการออกแบบร่างหรือการพัฒนาแบบร่าง เพื่อศึกษาถึงแนวทางและวิธีการในการทำงานในประเทศนั้นๆ
2. รับงานออกแบบจากเจ้าของโครงการชาวไทยร่วมกับนักธุรกิจต่างชาติ เกิดโครงการในต่างประเทศ ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น โดยทำงานออกแบบถึงขั้นตอนการออกแบบร่างหรือการพัฒนาแบบร่าง
3. รับงานออกแบบจากเจ้าของโครงการต่างประเทศ เกิดโครงการในต่างประเทศ ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นโดยทำงานออกแบบถึงขั้นตอนการออกแบบร่าง หรือการพัฒนาแบบร่าง
4. รับงานออกแบบจากเจ้าของโครงการต่างประเทศ เกิดโครงการในต่างประเทศ ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นโดยทำงานออกแบบตั้งแต่ต้นจนถึงขั้นเขียนแบบก่อสร้าง

ข้อควรปฏิบัติเพื่อให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้

- ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการลงทุนในประเทศที่มีศักยภาพ โดยส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของนักลงทุน ผู้ออกแบบ และผู้ก่อสร้าง
- การปรับปรุงมาตรฐานการทำงาน และศึกษาระบบการทำงานที่เป็นสากล
- การปรับปรุงแนวความคิดของอุตสาหกรรมการออกแบบและการก่อสร้าง ให้ไปในทิศทางที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้มากขึ้น เพื่อทำให้เป็นจุดแข็งของสถาปนิกไทย
- การปรับปรุงเรื่องภาษาอังกฤษของสถาปนิกไทย เนื่องจากประเทศที่เป็นคู่แข่งในการรับงานต่างประเทศของประเทศไทย เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ฮองกง ฟิลิปปินส์ สถาปนิกทุกคนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อเจรจาธุรกิจได้ แต่สถาปนิกไทยจะมีเฉพาะผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ที่สามารถเจรจาธุรกิจกับลูกค้าต่างประเทศได้

ข้อเสนอแนะในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

เนื่องจากการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการงานออกแบบต่างประเทศนั้นมีความเสี่ยงสูงมากกว่างานในประเทศไทย จากการศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา สามารถสรุปวิธีการทำงานออกแบบต่างประเทศให้เกิดประสิทธิผลได้ดังนี้

- การให้ความสำคัญกับงานธุรการและบริหารโครงการ โดยให้ผู้จัดการโครงการ (Project Manager) และเลขานุการเป็นผู้ติดตามและประสานงานโครงการต่างๆ มีการจัดทำ Scheduling Management และ Process Report ของแต่ละโครงการ โดยให้ PM ติดตามและควบคุม เพื่อไม่ให้ตารางเวลาในการทำงานคลาดเคลื่อนไปมาก
- เตรียมงานและวางแผนงานให้รอบคอบ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการเดินทางที่จะต้องไปต่างประเทศ เนื่องจากค่าใช้จ่ายโครงการออกแบบต่างประเทศจะสูงกว่าโครงการในประเทศ เตรียมการนำเสนอผลงาน ให้เป็นที่ประทับใจ ตรงประเด็น เพื่อให้ลูกค้ามั่นใจว่าเราสามารถทำงานได้ เนื่องจากมีเวลาคุยกับลูกค้าไม่มาก และต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในการเดินทางไปเสนองาน
- การติดต่อสื่อสารกรณีเร่งด่วนจากลูกค้าต่างประเทศเกิดขึ้นบ่อยกว่าลูกค้าในประเทศ จึงจำเป็นต้องใช้บริการส่งของข้ามประเทศ การใช้โทรสารและการเขียนแบบโดยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถส่งข้อมูลผ่านทาง internet ซึ่งทำให้การติดต่อสื่อสารกันสะดวกและง่ายมากขึ้นกว่าในอดีต แต่อย่างไรก็ตามโครงการต่างประเทศนั้นจะมีค่าใช้จ่ายโครงการ
- การค้นหาข้อมูลของหลักทรัพย์และความน่าเชื่อถือทางเครดิตของลูกค้าจากธนาคารหรือบริษัทข้อมูลเครดิต ตรวจสอบข้อมูลการทำธุรกรรมระหว่างประเทศจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าจากต่างประเทศ (Export/Import Bank) หรือสอบถามข้อมูลบริษัทจัด

อันดับความน่าเชื่อถือข้อมูลเครดิตและการเงิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการพิจารณาความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

- วิธีแก้ปัญหามาโดยการแบ่งวงจ่ายเงินของสัญญาของออกแบบให้มีความแตกต่างจากงานในประเทศ โดยให้ค่าบริการออกแบบที่ได้รับในช่วงแรกของโครงการสามารถรองรับค่าใช้จ่ายของโครงการนั้นได้ และเพียงพอที่จะครอบคลุมค่าใช้จ่ายจำนวนมากที่เกิดขึ้น โดยเมื่อความเสี่ยงที่อาจจะไม่ได้รับค่าบริการงวดสุดท้าย ในประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมืองไม่มากนักหรือลูกค้าที่ไม่มีความน่าเชื่อถือทางการเงินนั้นต้องมีการจ่ายเงินล่วงหน้าไว้กับบุคคลที่ 3 โดยสถาปนิกจะได้รับค่าบริการออกแบบก็ต่อเมื่อทำงานเสร็จสมบูรณ์ตามขั้นตอนที่ตกลงไว้และลูกค้าอนุมัติการจ่ายเงิน
- สัญญาค่าบริการออกแบบ ควรเป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ หรือสกุลเงินซึ่งเป็นที่ยอมรับของสากล เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องการแลกเปลี่ยนสกุลเงินท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงเป็นเงินบาท และความไม่แน่นอนของอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินท้องถิ่น
- กำหนดวิธีการจ่ายเงินที่ช่วยป้องกันความเสี่ยงทางการเงินที่จะเกิดขึ้น โดยการ
  - กำหนดให้ลูกค้าออกเอกสารรับรองการชำระเงิน (Letter of Credit) ที่รับรองโดยธนาคาร โดยกำหนดเงื่อนไขว่าเมื่อสถาปนิกแสดงเอกสารการรับมอบงานจากลูกค้าเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถนำ Letter of credit นั้นมาเบิกเงินจากธนาคารได้เลย
  - การซื้อบัญชีพันธบัตรจากธนาคาร โดยมีข้อกำหนดในการเบิกถอน โดยจะสามารถเบิกได้ก็ต่อเมื่องานเสร็จสมบูรณ์แล้วเท่านั้น
  - การแบ่งงวดการชำระเงินและการเก็บเงินล่วงหน้าที่จะสามารถครอบคลุมความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น
  - การกำหนดตารางการจ่ายค่าบริการเป็นจำนวนที่แน่นอนเป็นรายเดือน โดยไม่อิงกับผลงานตามงวดงาน
- ในการจัดทำสัญญางานออกแบบ ควรจัดทำให้รัดกุมเพื่อลดความเสี่ยงเรื่องการเงินและการจ่ายค่าบริการออกแบบ โดยมีข้อที่พึงระวังดังต่อไปนี้
  - ค่าบริการงานออกแบบที่ลูกค้าชำระนั้นเป็นจำนวนเงินสุทธิหลังหักภาษี โดยให้ลูกค้าเป็นผู้ชำระภาษีในประเทศลูกค้า
  - เรื่องอนุญาโตตุลาการ บุคคล หน่วยงาน หรือกฎหมายที่จะทำการตัดสินชี้ขาดในกรณีที่เกิดปัญหาที่ไม่สามารถตกลงกันได้
  - เงื่อนไขและวิธีการชำระเงินให้ชัดเจน
  - พิจารณาตรวจสอบกฎหมายเรื่องการห้ามนำเงินทุนออกนอกประเทศ เนื่องจากในบางประเทศมีกฎหมายจำกัดอยู่

ข้อเสนอแนะกลยุทธ์ทางการตลาดในการรับงานออกแบบต่างประเทศ

- สำนักงานสถาปนิกมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำเรื่องแผนตลาด การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ในระดับสากล จากการสำรวจข้อมูลของภาคพื้นหรือการสำรวจข้อมูลในแต่ละประเทศ หน่วยงานของรัฐบาลอเมริกามีข้อมูลทางเศรษฐกิจ สภาพะทางการเมือง ข้อมูลการลงทุนภาคอุตสาหกรรมของประเทศต่างๆ โดยเริ่มหาข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ (Foreign Commercial Service of the Department of Commerce) สถานทูตไทยในต่างประเทศ สถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศต่างๆ ในอเมริกา หอการค้าตามเมืองต่างๆ สิ่งพิมพ์ทางธุรกิจในประเทศเหล่านั้น จะสะท้อนถึงค่านิยมของคนในสังคม
- หากจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนของลูกค้าถึงเหตุผลที่เลือกสถาปนิกต่างชาติเป็นผู้ออกแบบโครงการ
- แสดงความเชี่ยวชาญในด้านที่ถนัด เพื่อให้ลูกค้าต่างชาติเกิดความพึงพอใจ ในสถานะและเงื่อนไขที่แตกต่างจากการทำงานในประเทศ
- กำหนดตลาด โดยรวบรวมรายชื่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารองค์กรเหล่านั้น กลุ่มลูกค้าต่างชาติที่มีศักยภาพ
- การเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศอาจใช้วิธีการเผยแพร่ข้อมูลทางสิ่งพิมพ์ทั้งในระดับสากลและระดับท้องถิ่น
- การหาลูกค้าจากการแนะนำของตัวแทน (Agent, Broker) เป็นการเปิดสู่ตลาดใหม่ๆ การติดต่อผ่านตัวแทนนั้นจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้น แต่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายให้ตัวแทน

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางการปฏิบัติวิชาชีพและการบริการในการรับงานออกแบบต่างประเทศของสถาปนิกไทย พบว่าควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากผลสรุปเพื่อให้มีการวิจัยเชิงลึกในแต่ละประเด็น โดยเฉพาะข้อมูลที่ยังไม่สามารถหาได้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลาและการเปิดเผยข้อมูลทางธุรกิจในการวิจัยครั้งนี้ และการขาดการรวบรวมข้อมูลจากองค์กรทางวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งการขยายผลการศึกษาไปยังหัวข้อที่เกี่ยวข้องซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพสถาปัตยกรรมดังต่อไปนี้

1. ข้อควรปฏิบัติเพื่อให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้
2. ประเทศที่คิดว่าสำนักงานสถาปนิกไทยมีโอกาสสูงในการไปรับงานออกแบบ เพื่อที่จะได้ศึกษาข้อมูลของประเทศนั้นๆ โดยควรมีการเก็บฐานข้อมูลในเรื่องดังต่อไปนี้ ไว้เป็นพื้นฐานในการทำงานต่อไป

- ข้อกำหนดหรือข้อกำหนดในการสร้างอาคาร
- ข้อกำหนดในการประกอบวิชาชีพ และการทำธุรกิจข้ามชาติ
- มาตรฐานการประกอบวิชาชีพ
- วัฒนธรรมและศิลปะท้องถิ่น
- ความรู้ทางเทคนิคในการก่อสร้าง และวัสดุ
- ปัญหาและความเสี่ยงที่พบบ่อย

3. ควรจะมีการศึกษาและการระดมความคิด โดยการนำข้อมูลและประสบการณ์ตรงของสำนักงานออกแบบต่างๆ มาเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์เพื่ออ้างอิงในการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพในประเทศไทย ให้ได้แนวทางที่เป็นสากล เพื่อเพิ่มศักยภาพให้การปฏิบัติวิชาชีพในประเทศไทยในการแข่งขันนานาชาติ

4. ควรจะมีการศึกษาในด้านกลยุทธ์เชิงรุกในด้านการตลาดของสถาปนิกไทยในการรับงานออกแบบจากต่างประเทศ เพื่อขยายกลุ่มลูกค้า

5. ควรจะมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในการผลิตสถาปนิกให้ตรงกับความต้องการของการปฏิบัติวิชาชีพที่เปลี่ยนไปเนื่องจากโลกาภิวัตน์